

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld 40 kr.

V administraciji prejemati velja:

Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.

Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inserte) vsprejema upravnništvo in ekspedijer v „Katol. Tiskarni“ Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, ne frankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semenških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Vredništva telefon-števil. 74.

Štev. 217.

V Ljubljani, v četrtek 22. septembra 1898.

Letnik XXVI.

Katoliško - narodna stranka in vlada.

»Vaterland« z dne 20. t. m. piše:

»Vidi se, da je včerajšnji posvet zaupnikov desnice pri ministerskem predsedniku veljal poglavitno formalnim vprašanjem pri zopetnem sestanku državnega zbora. K tem formalnim vprašanjem spada tudi postopanje nasproti opoziciji, odnosno obstrukciji, v katerem oziru pa je naravno razgovor zamogel biti le akademičen. Da se je šlo poglavitno le za formalna vprašanja, sledi tudi iz okolišnosti, da so se k temu razgovoru povabili tudi vsi trije predsedniki. Tako celo predsednik dr. pl. Fuchs ni prisostvoval konferenci kot designiran zastopnik katoliške ljudske stranke, temveč le kot predsednik. Isto velja od podpredsednika dr. Ferjančiča, ki je vrhu tega, kakor čujemo, sam izrecno izjavil, da se ne čuti opravičenega, zastopati svoj klub, ker je v to v prvi vrsti poslanec. Povše poklican. Ker se toraj meritorična politična pogajanja niso vršila in je dr. Ferjančič izrecno izjavil, da se le kot podpredsednik (zbornice) udeleži konference, zgubi pritožba ljubljanskega »Slovenca« mnogo na veljavi.«

Če ima ta oficijozen komuniké namen, katoliško-narodno stranko potolažiti, potem že naprej lahko rečemo, da svojega namena ne bode dosegel. Nas dr. Ferjančičeve izjave pri zadevni konferenci prav nič ne brigajo. Mi se držimo le tega, da je grof Thun popolnoma prezrl, povabiti h konferencam zaupnika slovenske delegacije posl. Povšeta. To dejstvo, za katero se v tej aferi jedino gre, potrjuje tudi »Vaterlandov« oficijozni komuniké.

O konsekvencah bodo sklepali danes katoliško - narodni poslanci v sporazumu z vodstvom stranke!

Parlamentarna posvetovanja.

Minoli so dnevi tihega tedna, dnevi velike žalosti, ki se je zgrnila kot svinčena teža nad cesarsko hišo in celo državo. Žalostni spomini na grozno nesrečo ostanejo z neminljivimi črkami zapisani v globini udanih src narodov avstrijskih, ki tvorijo živo trdnjavo vladarskemu prestolu. Vsled te obče žalosti prestanejo sicer vse jubilejske slavnosti, toda ravno sedaj je presvetli cesar oni tečaj, okoli katerega se vse suče, ono utopišče, koder naj se zbirajo vse sile in moči skupne države.

Pod globokim vtisom zadnjih dogodkov se bode reševala notranja državna kriza, in zato utegne biti prihodnje zasedanje državnega zbora važnega pomena. Mnoga glasila desničarskih strank so minule dni izražala željo, naj bi obstrukcijske stranke zvile in skrile svojo bojno zastavo ter trpečemu vladarju ne množile bolesni in sčrbi. Toda ti resni glasovi niso našli pravega odmeva, vse nemško radikalno časopisje odgovarja: nemštvo nad vse! Značilno je, da celo glasilo nemških liberalcev na Češkem odgovarja z zasmehom in besediči o nečuvenci krivici nasproti nemškemu narodu. V levičarskih strankah prevladujejo radikalni življi, ki živé in se vzdržujejo le od prepira. Zato ne gojimo mnogo upanja, da bi opozicija za letos pokopala bojno kopje in da bi državni zbor rešil o pravem času najnujnejše stvari.

Kakor kaže, se grof Thun tudi nič posebno ne trudi, da bi naredil spravo med desnico in levico, sporazumljenje mej Čehi in Nemci. Kakor smo že omenjali, se je grof Thun itak upiral, da bi se sošel državni zbor. Toda zmagali so Madjari, oziroma baron Banffy s svojo zahtevo zaradi formalnosti, ker je bil obljubil v državnem zboru, da se nagodba sklene le parlamentarnim

potom. Baron Banffy hoče torej prosto roko in isto grof Thun. Ako pa se poleže obstrukcija, misli si vlada, dobro, potem naj dalje ropoče parlamentarni mlin, sicer pa vladaj § 14.

Za vlado najnujnejša stvar je nagodba z Ogersko. Skleniti se mora ali z državnim zborom ali brez njega. Ker pa bi vlada vsaj na videz rada varovala ustavne pravice, zato je grof Thun minoli ponedeljek stopil v dotiko s predsedstvom državnega zbora in nekaterimi zastopniki desnice. Prišlo je v javnost le to, da je posvetovanje bilo le informativno brez vsacega obveznega značaja. Sicer pa dunajski listi objavljajo same kombinacije. Tako je »Reichswehr« objavila iz posebnega vira poročilo, kateremu povzamemo nastopno:

Vsi so bili mnenja, da morajo takoj priti na dnevni red nagodbene predloge. Nekdo je opozarjal, da bode opozicija takoj pričela s tiho obstrukcijo. Drugi je priporočal, naj se jezikovni naredbi prekličeta (?) ali ustavita. Grof Thun pripomni, da bi to storil le v sporazumljenju z Mladočehi, ker sicer bi bil ta korak brez uspeha. Mladočehi omenjajo, da hočejo pospeševati jezikovni zakon, a dokler ni ta uveljavljen, tako dolgo ne dovolijo, da se naredbi prekličeta. Dr. pl. Fuchs živo obžaluje, da utegne prihodnje zasedanje biti zopet brezuspešno.

Katoliška ljudska stranka bi rada vse storila ter zopet prevzela posredovalno vlogo, samo da se delo prične. — Po daljši debati je bil dr. pl. Fuchs naprošen, naj govori z levičarskimi voditelji glede parlamentarnega dela. Sprožila se je tudi misel, naj grof Thun predloži načrt jezikovnega zakona, ki ga je izdelal sekcijski načelnik Stummer.

Kaj pa misli opozicija storiti, še sedaj ni jasno. Ko bi tako dolgo mirovala, da bi se pričelo posvetovanje o jezikovnem zakonu, morda

LISTEK.

Nesrečni ženin.

Angleški spisal Mark Twain.

Zvedel sem to resnično dogodbo iz pisma mlade dame, katera živi v lepem mestu San José; prav nič mi ni znana in podpisala se je priprosto: »Avrelija Marija«, kar je morebiti le njen psevdonim. Toda nič ne dé; njeno mlado srce je kruta usoda strla skoro popolnoma; prijatelji in pretkani sovražniki so s svojimi prerazličnimi nasveti mlado damo tako zmešali, da prav nič ne ve, kaj naj stori, da se izmota iz silnih težav in neprilik. V tem obupnem položaju se obrača do mene in me prosi za božjo voljo, naj ji kaj pametnega svetujem, in to tako ganljivo in zgovorno, da bi morala omečiti srce vsakega kipa. Poslušajte žalostno njeno povest:

Pravi, da je spoznala, ko je bila stara šestnajst let, mladega moža Williamsona, ki je bil približno šest let starejši od nje, ter ga pričela strastno ljubiti. Mlada človeka sta se zaročila, in vsi prijatelji in sorodniki so bili zadovoljni. Nekaj časa so mislili, da bode njuno življenje srečnejše,

kakor ni bil srečen še noben človek. Toda naposled se je sreča obrnila; mladi Williamson je zbolel na kozah, in sicer tako hudo, kakor si moremo le misliti; in ko je zopet ozdravel, je bil njegov obraz poln jamic in lepota njegova je bila zgubljena za večno. Sprva je mislila Avrelija, da bi pozabila na Williamsona, toda smilil se ji je nesrečni ljubimec, in sklenila je, da počaka še nekoliko časa in se potem z njim poroči.

Tisti dan pred poroko je pa poskušal Williamson, kako se vozi v zrakoplovu, in na svojo veliko nesrečo je padel iz njega in sicer ravno v neko mlako. Zlomil si je nogo in v bolnici so mu jo odrezali nad kolenom. Zopet je hotela Avrelija popustiti svojega zaročenca, toda vnovič je zmagala ljubezen, in dala je Williamsonu nekaj časa odloga, da se popravi. Toda zopet ga je zadela nesreča. Ko so na praznik dne 4. julija streljali s topi, je zgubil pri ponesrečenem strelu desno roko in malo pozneje mu je odtrgal stroj še drugo roko.

Tolika nesreča je skoro zdrobila Avrelijino srce. Saj pa tudi ni mogla biti vesela, ko je morala gledati, kako daje njen ljubimec kos za kosom od sebe, kajti vedela je, ako se bode v tem raz-

merju zmanjševal, da ga mora naposled popolnoma zmanjkati. In vendar ni vedela, kako bi ustavila ta nesrečni proces, in kakor je žal tistemu, ki pusti predolgo kako stvar v zastavnici, da je že ne more več nazaj vzeti, tako se je tudi ona kesala, zakaj ga ni precej vzela, predno se je tako nesrečno skrčil.

Toda bila je pogumnega srca in sklenila je, da počaka še nekaj časa, naj pride, kar hoče.

Zopet se je bližal dan poroke, in zopet je bil Williamson silno iznenajen! Zbolel je in dobil ošpice ter v bolezní oslepil na obe oči. Prijatelji in sorodniki, ki so bili mnenja, da se je pokazala Avrelija že doslej bolj požrtovalno, kakor bi mogel kdo od ženske pričakovati, so sedaj zahtevali, da mora Avrelija enkrat za vselej pustiti nesrečnega zaročenca. Toda Avrelija, ki je že nekoliko omahovala, je rekla visokodušno, (kar se ji mora šteti v največjo čast!) da je vse dobro premislila in da ni mogla najti prav nobenega vzroka, zakaj bi bil Williamson grajo zaslužil.

Dala mu je zopet odloga, in on si je zlomil drugo nogo!

To je bil žalosten dan za ubogo deklico, ko je videla, da so zdravniki slovesno odnesli vrečo,

bi potem vlada preklicala naredbi in kriza bi bila rešena. Razgovor je bil tudi o ogerski nagodbi. Vsi pa so bili prepričani, da je skoro nemogoče letos dognati nagodbo parlamentarnim putem, tudi ko bi se polegla obstrukcija. Vlada bi morala zahtevati nov provizorij, kateremu bi državni zbor pritrdil, ko bi le obsegal nekaj ugodnejših pogojev za Avstrijo. — Tako imenovani list o zadnjih posvetovanjih.

Jutri popoldne ob 1. uri se snide k posvetovanju izvrševalni odbor desnice in ob 5. uri parlamentarna komisija. Posvetovanje bode, kakor se poroča, meritorno. Naravno je, da bode vlada skušala pridobiti večino za ogersko nagodbo. — Toda mi dvomimo, da bi bil na desnici sploh kateri klub, da bi bil sploh kateri poslanec, ki bi hotel in mogel glasovati samo zaradi ljubelega miru za pretirane ogerske zahteve. Najmanj pa morejo to storiti slovenski in istersko-hrvatski poslanci, zastopniki onega prebivalstva, ki vedno zvesto služi državi, a ga prezirajo vsepovsodi ondi, koder išče svojih pravic. Najnovejši dogodki kažejo, da zastopnike našega naroda smatrajo odločivni krogi kot peto kolo pri vozu, češ, saj se ne morejo ganiti iz desnice na levo. Toda konec bodi tlaki, konec nehvaležnemu hlapčevanju, ki poraja nezadovoljnost, da, obupnost med našim narodom, osobito v obmejnih pokrajinah. Vemo in priznamo, da je v tem štadiju češko-nemško vprašanje oni tečaj, okoli katerega se suče vsa notranja politika. Toda narod slovenski in hrvatski v Istri more izkrvaveti, predno se napravi sprava med Čehi in Nemci. Naši zastopniki bodo gotovo vztrajali v boju za svoje pravice pri sedanjih svojih zaveznikih, toda odločno, glasno in jasno naj povedo, da smo i mi tukaj, da ginemo in propadamo v narodnem in gmotnem oziru. To morajo naglašati in zahtevati naši zastopniki pri prihodnjih posvetovanjih. Ako pa najdejo pri vladi in desnici gluha ušesa, potem za naše poslance ni več mesta na desnici.

Politični pregled.

V Ljubljani, 22. septembra.

Badenijeva zatožnica. Znano je, da je naša poslanska zbornica 26. aprila letos deloma po krivdi slovanskih poslancev pritrdila predlogu levičarskih razgrajčev, da se bivši ministerski predsednik grof Badeni pozove na zatožno klop radi tega, ker je pozval policijo v zbornične prostore. Sklenilo se je takrat, da se izvoli poseben odsek, ki naj zadevo natančno preišče in poroča o tem zbornici. Splošno se je toraj trdilo, da ta sklep ni razveljavljen vsled zaključenja štirinajstega zasedanja državnega zbora. Zakon od odgovornosti ministrov določa namreč sledeče: Izvršitev omenjene zatožbe ne more ovirati niti odgoditev, niti zaključenje, da niti razpust državnega zbora. Vsakdo je torej menil, da se bo želja nemških levičarjev lahko izvedla, akoravno je končana dotična sesija poslanske zbornice. Toda

katero je že v poprejšnjih skušnjah tako dobro poznala, in ko ji je srce slutilo resnico, da odnašajo zopet kos njenega ženina. Čutila je, da se krči njena ljubezen od dne do dne, vendar se je postavila napram sorodnikom še enkrat prav odločno po robu in obnovila zaroko.

Malo pred določeno poroko se pripeti nova nesreča. Prihrumeli so Indijanci, in škalspirali so samo jednega moža. Ta mož je bil Williamson. Ravno je hitel veselega srca domu, ko je zgubil svoje lase za vselej, in tisto bridko uro je skoro proklinjal nepotrebno usmiljenje, ki mu je pustilo glavo na vratu. Sedaj je pa Avrelija v resni zadregi, kaj naj stori. Še vedno ljubi Williamsona, piše z resnično ženskim čustvom — še vedno ljubi to, kar mu je še preostalo — toda njeni stariši se ženitvi odločno upirajo, ker nima ničesa in niti delati ne more, in tudi ona dovolj nima, da bi oba lahko živela. »Kaj naj storim?« me poprašuje bolešno in skrbljivo. Pa je res, kaj vprašanje, ki obsega vso srečo mlade žene in skoro dve tretjini mladega moža, in čutim, da bi si naložil veliko odgovornost, če bi ji samo malo namignil in nič drugega. Ali bi se res več ne dalo napraviti z Williamsonom? Ako more Avrelija zmagati stroške, naj dá svojemu zaročencu z lesenimi rokami in lesenimi nogami, s steklenimi

temu ni tako. Sklep, ki ga je storila 26. aprila letos poslanska zbornica, ni namreč konečni sklep, kakoršnega omenja ravno navedena zakonska določba. Odsek se namreč še ni prav nič pečal s zadevo samo, ni pozval dotičnih prič, kakor tudi ne grofa Badenija na odgovor ter toraj tudi ni mogel staviti primernih nasvetov in poslanska zbornica ne o njih sklepati. Res je toraj z zaključenjem drž. zbora zadeva odložena za vselej in nemški kričač bodo znova vložili tak predlog v jedni prvih sej. Preskrbljeno je toraj zopet za novo, seveda »velezanimivo« gradivo in dolge razprave.

Nemška obstrukcija v državnem zboru.

Ni se motil včerajšnji oficijozni »Fremdenblatt«, ko je v strahu pred obstrukcijo toliko pisal v odvrnenje te nadloge in v svrhu zboljšanja parlamentarnih razmer. Slutil je že naprej, da nemški kričaški elementi ne bodo mirovali, dokler jim vlada tega ne stori, kar storiti ne sme. Nemška ljudska stranka na Štajerskem je namreč minuli torek na nekem shodu vsprejela resolucijo, v kateri se izraža prepričanje, da treba nadaljevati boj proti vladi z vsemi mogočimi obstrukcijskimi sredstvi, dokler ostaneta v veljavi jezikovni naredbi. Obstrukcionisti morajo rogoviliti posebno proti nagodbenim predlogom in ne sme nobeden levičarjev vdeleževati se sej nagodbenega odseka, da se na ta način onemogoči vsaka razprava o nagodbenem vprašanju. Jednako kot ta stranka so sklenile tudi skoro vse ostale levičarske stranke. Umevno je, da taki sklepi provzročajo mnogo preglavice Thunovi vladi.

Ogerski poslanski zbor vladajo sedaj skoro jednake razmere, kakoršne so vladale v zadnjem zasedanju v avstrijski zbornici in kakoršne bodo vladale najbrže tudi sedaj. Razložek je le ta, da ima ogerska vlada manj strahu pred raznimi rogovileži, ker se naslanja na močno in bolj zanesljivo večino, kakor pa naša avstrijska. Opozicijo v budimpeštanski zbornici vodi znani poslanec Eötvös, kateremu poleg drugih pomaga posebno državni poslanec Komjathy. Prvi rogovili nad Banffyjem, zakaj zbornici jasno in določno ne pojasni, v katerem štadiju se nahaja nagodbeno vprašanje, drugi pa je menil v zadnjih žalnih slovesnostih najti povoda za svoje izbruhe nad Banffyjevo vlado. Pritoževal se je poslanec Komjathy, da se je zadnje dni vse premalo pokazal mažarski značaj Ogerske in so zunanji vladarji v svojih sožalnih izjavah popolno prezrli samostojnost Mažarske. Tudi z naredbo, s katero se je ustanovil Elizabetin red, ta zagrizen Mažar ni popolno zadovoljen. Odgovarjal mu je ministerski predsednik baron Banffy, da v splošnem ni zasledil nič nepostavnega. Ako se je sem ter tje prezrla kaka malenkost, se je to zgodilo pod vtisom splošnega vznemirjenja, vendar pa zahteva čast in ugled Ogerske, da se ne peča s takimi malenkostmi. Večina je seveda pritrdila izvajanjem Banffyjevim in rogovilež se je zopet prav pošteno osmešil. Sploh pa bi morala biti vlada prav hva-

očmi in lasuljo na glavi, naj mu dá odloga devet deset dnij, ne več in ne manj, in ako si dotlej ne zlomi vrata, naj ga vzame in prenaša potem vse posledice. Zdi se mi, Avrelija, da Vam ne preti pri tem nobena nevarnost, kajti če ostane še dalje tako čudovito trmoglav in porabi priložnost, da si kaj polomi, bode pri prvem poskusu z njim gotovo pri kraju, in Vi ste potem na dobrem, pa ste omoženi ali ne. Ako bodete omoženi, preidejo lesene noge in druge podobne nje-gove dragocenosti na vdovo. Sedaj torej vidite, da na noben način ničesa ne zgubite, razven preljubljenega še preostalega kosa tako silno nesrečnega svojega moža, ki se je sicer pošteno trudil, da bi prav delal, a mu je nenavadni nagon njegov nasprotoval. Poskusite, Avrelija! Stvar sem pridno in dobro premislil, in to je jedini pomoček, ki Vam še preostaja. Dobro bi storil Williamson, da bi najpreje prišel z vratom in si tega najprej zlomil; toda ker se mu je zdelo bolje, da uporabi drugo metodo in da dela kolikor mogoče dolgo te nenavadne poskuse, ga radi tega ne smemo grajati, če mu je to morda veselje napravljalo. Storit moramo najboljše, kar se da v teh razmerah storiti, skušati moramo, da ga ne sodimo prehudo.

ležna takim opozicijskim elementom, ki tako pridno skrbé za zaupnice posamnim članom budimpeštanskega kabineta, ker bi sicer gotovo ne želi toliko pohvale, ko bi se ne oglašali taki velmožje.

Mirovna pogajanja mej Špantjo in Ameriko prično se v malo dneh in delegati ter pooblašenci Mac Kinleyeve vlade dospo kmalu na evropsko celino. Španska vlada odpošlje v mirovno komisijo v Pariz zastopnike Montero, Rios, Abarzuza, Cerero, Villeritia in Garnica. Spremljali jih bodo trije tajniki, ki so popolnem vešči angleščine. V komisiji bodo toraj sedele vse druge osebe, nego se je s početka sodilo. Posebno ni mej temi nobenega, ki bi se bil kot višji poveljnik vdeležil zadnje vojske. Različni predlogi povodom posvetovanja sestavljali se bodo v španskem in angleškem jeziku in takoj odposlali obema vladama v presojo. Španski vladi je dobro znano, kaka navodila je izročil Mac Kinley svojim delegatom glede Filipin in kubanskega dolga, ve pa tudi, da Amerika ne bo dovolila, da bi se posvetovanje čez mero zavlačevalo, kakor tudi ne, da bi španska vlada pozvala na pomoč posredovanje kake evropske velesile.

Slovstvo.

Božja pot Marije pomočnice na Brezjah. Spisal dr. Jožef Gruden, bivši zakristan. V Ljubljani. 1898. Založilo cerkveno predstojništvo. Tiskala »Katoliška Tiskarna« v Ljubljani, 12³, str. 97. — Tako se glasi naslov najnovejši, po vsebini zelo zanimivi, po obliki in jeziku zelo lični knjižici, ki opisuje začetek in razvoj sloveče božje poti na Brezjah. Našteta vse večje čudeže, ki so se tu zgodili, in popisuje staro majhno in sedanjo veličastno romarsko cerkev, katere krasno sliko ima knjižica na čelu. — Knjiga služi lahko tudi kot molitvenik, ker obsega med drugim sv. mašo v čast M. D., spovedne in obhajilne molitve, lavretanske litanije in razne druge molitve v čast preblazene Device Marije, ki so obdarovane z odpustki. Jako primerno je tudi navodilo romarjem, kako morajo obiskovati božjo pot. — Knjižica stane 20 kr. in se dobi na Brezjah pri cerkvenem predstojništvu, v Ljubljani pa v Ničmanovi knjigarni v Kopitarjevih ulicah, št. 2.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 22. septembra.

(Potrjen zakon.) Presvetli cesar je potrdil načrt zakona, ki ga je sklenil deželni zbor kranjski gledé preložitve okrajne ceste Št. Peter-Trnovo med Knežakom in Globovnikom.

(Deželna vlada) je potrdila načrte za zgradbo hiše in postranskih poslopij na postaji v Kranju.

(Umrli) je dné 21. t. m. v Idriji dr. Karol Rauch, c. kr. rudarski zdravnik. Dolgih 25 let se je trudil z bolniki, na zadnje sam bolan je še ordiniral v postelji, dasi je z največjo težavo opravljal svojo službo.

(Iz Št. Vida) nad Ljubljano se nam piše: Vsled groznega umora Nj. Veličanstva, premile nam cesarice Elizabete, je dobil tudi Št. Vid žalostno lice. Raz cerkve, šole, županstva, društvene hiše in drugih poslopij vihrajo črne zastave. G. Belec je imel v svoji izložbi razpostavljeno sliko pokojne cesarice prav ukusno okrašeno s črnim blagom in cveticami. V ponedeljek 19. t. m. daroval je č. g. župnik veliko črno sv. mašo z asistenco. Sv. maše so se udeležili vsa šolska mladež in učenci obrtne nadaljevalne šole pod vodstvom gg. učiteljev, zastopano je bilo tudi uradništvo tukajšnje železnične postaje, gasilno društvo pod vodstvom načelnika g. Belca, društvo rokodelskih pomočnikov, vsi delavci, ki delajo pri cerkvi, in mnogo drugega občinstva. — Veselica za 50letnico, ki naj bi se tu vršila 25. t. m., je odpovedana.

(Razpisane ustanove.) Za leto 1898. razpisane so od umrlega barona Wurzbach-a založene »cesarice Elizabete« ustanove za invalide, in sicer: Tri ustanove po 60 gld. za Ljubljancane, tri ustanove po 30 gld. za rojake iz Kamnika, iz Jarš ali s Homca, in tri ustanove po 30 gld. za rojake iz Ventarjevca v občini šmartinski pri Litiji. Te ustanove oddaje gospod baron Alfonz Wurzbach, in sicer: one za Ljubljancane po nasvetu deželnega odbora kranjskega, ustanove za Kam-

ničane, Jaršane in Homčane po nasvetu županstva v Kamniku in ustanove za Ventarjevčane po nasvetu županstva šmartinske občine. Pravico do teh ustanov imajo v prvi vrsti ubožni vojaški invalidi iz imenovanih krajev od stražmojstra ali narednika doli, ki so lepega vedenja in vsled v vojni dobljenih ran nezmožni, da bi se sami mogli preživiti. Ako bi se za omenjene ustanove ne zglasilo zadostno število vojaških invalidov z opisanimi lastnostmi, tedaj imajo pravico do njih tudi drugi reveži spodobnega vedenja iz imenovanih krajev, ki se zaradi bolehavosti in starosti ne morejo sami preživiti. V obeh slučajih dokazati je s posebnimi občinskimi, po c. kr. političnem oblastvu potrjenimi spričevali neomadeževanost prosilcev. Dotične prošnje vložé naj prosilci iz Ljubljane pri ljubljanskem mestnem magistratu, drugi prošnji pa vsak pri županstvu svoje občine do 15. oktobra 1898.

(Slovenske gledališče.) Pri sinočni otvoritveni predstavi slovenskega gledališča igrala se je prvičkrat igra »Omikanci«, spisal Victor Leon. Igra sama na sebi je jako prazna. Toda, kar je nedostajalo igri, to so spopolnili igralci v polni meri. Igralo se je povsem dovršeno. Pred vsem treba pohvalno omenjati gospoda Inemanna, ki je upravljal klasično igralo ulogo komercialnega svetnika Adolfa Müllerja, kateri se je s pomočjo sreče povspel do blagostanja, dasiravno ni imel nikake omike in olike. Tudi g. Verovšek (dr. Josip Müller) bil je kos svoji ulogi. Vrlo nam je ugajal gosp. Prejac (Lucius), ki je sinoči pokazal, da je za slične uloge kakor ustvarjen. Jako dobro sta igrala g. Deyl in g. Danilo. Tudi žensko osobje je popolnoma zadoščalo svojim ulogam. Odlikovali sta se posebno g. Pollakova in g. Danilova. Tudi gđ. Ogrinec in Vračko igrala sta jako dobro. Godba je svirala mej dejanji nekaj slovenskih komadov. Žal, da gledališče ni bilo tako obiskano, kakor bi to zaslužilo proizvajanje igre, dasiravno je bila otvoritvena predstava. Najbolj zastopano bilo je dijaštvo. — V petek bodo prvičkrat predstavljali francosko veseloigro v treh dejanjih »Gospod ravnatelj«; spisala Al. Bisson in Ferd. Carré.

(Volilski shod) v Št. Jurju pod Kumom se je minulo nedeljo popoldne, kakor se nam poroča, dobro obnesel. Zbralo se je nad tristo gospodarjev iz domače in sosednjih župnij na lepo okrašenem prostoru pred županovo hišo. Deželni poslanec dr. Žitnik je obširno poročal o delovanju deželnega zbora kranjskega v zadnjih letih, pojašnjeval posamezne novejšje osnove zakonov, deželne izdatke in dohodke in nove rastoče potrebe v gospodarske in kulturne namene. Opozarjal je tudi volilce, naj svojim poslancem naznanijo želje in potrebe svojega kraja, ker je poslanecem večkrat nemogoče po posameznih vaseh popraševati po raznih željah. Tako je jedino boljše in krajšo pot iz Št. Jurja do Save, oziroma Zagorja povodenj meseca julija popolnem razkopala, da je pretrgan ves tovarni promet iz ozke doline, koder je več žag in mlinov. Take velike nesreče treba je pravočasno naznaniti poslancem, da storé potrebne korake za primerne podpore. Isto naj storé v slučaju toče in drugih uim, ako prebivalstvu provzročé znatne škode. Zborovalci so pazljivo poslušali poljudno poročilo ter na predlog županov poslancu izrekli soglasno zaupanje z željo, da bi se v Št. Jurju ali okolici kmalu vršil jednak shod. Izmed volilcev sta se oglasila gg. Koder in M. Škrjanc iz Zagorja. Oba sta v daljših in stvarnih govorih opisovala škodljiva in pogubna načela socijalne demokracije, ki ima svoje gnezdo v sosednjem Zagorju ter razpreza svoje mreže po okolici tudi med kmečkim prebivalstvom. Ni pa čudno, da ujamejo ti zapeljivci marsikaterega nezavednega ali delomrznega človeka v svoje zanjke, ker obljubujejo ljudem nebesa na zemlji. Da pod sv. Kumom tla niso ugodna za te ptičarje, se je pokazalo na shodu, ko so možje pognali v dolino nekega duraka, ki je bil prišel delat zgago. Soglasno so volilci se izrekli za slovensko vseučilišče in nadsodišče v Ljubljani ter na predlog domačega g. župnika razlili globoko sožalje ob nesrečni smrti presvetle cesarice. Shod je trajal skoro tri ure in se je izvršil v najlepšem redu.

(Moško pevske društvo v Kranju) bode imelo dne 25. t. m. ob 3. uri popoldne v prostorih slov. bralnega društva svoj ustanovni občni zbor.

— Z ozirom na naš dopis iz Kranja z dne 17. t. m. pa nam je doposlal odbor narodne čitalnice v Kranju daljše pojasnilo, v katerem ugovarja, da tla pevskega društva v čitalnici niso bila ugodna in da je bil delavski stan izključen. Odbor čitalnični piše mej drugim: »V čitalnični pevski zbor so se vabili in vsprejemali člani iz vseh stanov; kdor je imel glas in veselje do petja, bil je vsprejet ne glede na njegov stan. Vsi člani pevskega zbora so bili tudi člani čitalnice z vsemi pravicami. Dvorana jim je bila na razpolago tudi za posebne zabavne večere. Čitalniški pevski zbor ni bil »strankarski« ali »političen«, vsaj v zadnjih treh letih ne, odkar je vodil zbor g. prof. Štritofa. Mi smo objavili te vrstice, poravnava pa prepustimo gg. dopisnikom.

(Umer v Podgori.) Iz Gorice se poroča, da so zasačili že drugega moža, ki se je udeležil umora uradnika Friškoveca. O nagibih hudodelstva so razne govorice.

(Morski roparji v Egejskem morju.) Iz Aten se poroča, da se je v Egejskem morju število morskih roparjev v zadnjem času jako pomnožilo. Skoraj ga ni mesta na mnogih večjih in manjših otokih med grškim in turškim obrežjem. koder bi bili varni pred korzarji. Najraje ropajo živino ter vtihotaplajo tobak, petrolej, sladkor in druge stvari. Največ skrivališč imajo na otoku Skiru in severnih Sporadih. Grške pomorske policije se ti lopovi itak ne bojé, ker je podkupljiva. Vsi roparski voditelji so imenoma znani, toda grška vlada se malo zmeni za te ljudi.

(»Piccolovo« žalovanje.) Da svet izvé, kam ima obračati svoje oči, pa tudi ves svoj srd v dnevih avstrijske nesreče, sporočamo svojim čitateljem naslednjo avtentično dogodbico iz gnezda tržaške iredente. V soboto, dne 17. t. m. je bil nekdo tako pogumen, da je šel v uredništvo židovsko-iredentov. »Piccola« v Trstu ter zahteval, da naj vender razobesijo kake znake žalovanja, sicer bi se utegnili pripetiti kaj »posebnega«. — Na to je pograbil glavni urednik »Piccola« po revolverju (revolver leži vedno na mizah tega uredništva) in ga nastavil na prsa prišlecui in zarežal: »To je moje žalovanje!« Toliko na znanje našim čitateljem.

(Iz Ajdoveca.) Pri nas je bila v nedeljo, dne 18. septembra t. l. izvanredna slovesnost. Žužemberški preč. gosp. dekan in častni kanonik Mih. Tavčar je nam blagoslovil novi veliki altar, katerega nam je naredil podobar gosp. Andr. Rovšek iz Ljubljane. Altar je res krasno delo. Ne le celota, temveč tudi posamezni deli napravijo na opazovalca najboljši vtis. Podobe so tako ljubke, obrazi tako mili, da se jih kar nagledati ne moreš; čim večkrat jih gledaš, tem bolj so ti všeč. Ž njih odseva neka izvanredna ljubeznjivost, ki te vabi k pobožnosti, ker je vpodobljena v njih, dejal bi, nadnaravna lepota, pravi odsvit nadzemelske krasote. Delo hvali in priporoča svojega mojstra! Za ta prelepi okrasek naše cerkve moramo biti hvaležni tukajšnjemu rojaku, milostnemu gosp. proštu dr. Antonu Jarcu. — Povrni dobri Bog tisočero. — Pri nas je že huda suša, katero toliko bolj občutimo, ker nimamo tekoče vode v župniji in so se jeli prazniti vodnjaki in luže. Letina je bila žitna dobra, vinska pa ne bo nič prida, ker je škodovala v cvetju huda moča, pozneje pa palež in plesnoba.

(Duhovniške spremembe v goriški nadškofiji.) Gosp. Anton Carli, župnik Podbrdom je imenovan za župnika v Volčah. Gosp. Josip Kosec, kurat v Novakih pa za župnika v Kamnji na Vipavskem.

(Dobavni razpis.) Dne 20. oktobra t. l. ob 4. uri popoldne vrši se pri c. in kr. pomorskem arzenalu v Pulju v zagotovljenje potrebščin za l. 1899 ponudbena razprava o zapečateni došli ponudbah. — Dobaviti je mej drugim zastave, usnjeno blago, laneno olje, goveji loj, sivo umivalno milo, lojene in stearinske sveče, metle in slamo, čopice in krtače, bakreno blago (žebli, cevi), medeno (mesingasto) blago, vrvi in drugo blago iz konopelj itd. Posebni in občni pogoji, sezname blaga, katero je dobaviti, in ponudbeni vzorci se lahko pogledajo in dobijo pri trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani.

Gospodarska organizacija.

Hranilnica in posojilnica v Tomišlu imela je v avgustu sprejemkov gld. 3758.22
izdatkov » 2561.57
tedaj denarnega prometa » 6319.79

Hranilnih vlog se je vložilo gld. 1690.—, vzdignilo pa gld. 244.— in je stanje hranilnih vlog koncem avgusta gld. 19.924.13.

Posojil se je dalo gld. 1511.—, vrnilo pa gld. 138.20 in je stanje gld. 37.738.61.

Članov ima posojilnica 238.

Hranilnica in posojilnica v Mošnjah je imela v mesecu avgustu sprejemkov gld. 2003.52
in izdatkov » 803.90
tedaj denarnega prometa » 2807.42

Hranilnih vlog se je vložilo gld. 1050.—, vzdignilo pa gld. 600.— in je stanje gl. 26.729.40.

Posojil se je dalo gld. 200.—, vrnilo pa gld. 80.— in je stanje gld. 23.484.26.

Članov ima posojilnica 114.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 22. septembra. Grof Thun nadaljuje jutri razgovore z načelniki desniških klubov, kateri so vsi poklicani na Dunaj.

Dunaj, 22. septembra. »N. F. Presse« piše zato, da se preneha z obstrukcijo mej nagodbeno razpravo.

Dunaj, 22. septembra. Ker so se pogajanja ministra Bärnreitherja z liberalnim veleposestvom razbila, odstopi Bärnreither prav v kratkem. Državni zbor bo zboroval kratko, ker se Thun hitro prepriča, da ne more parlamentarnim potom rešiti nagodbe.

Dunaj, 22. septembra. Trgovinski minister Baernreither si je ogledal včeraj razna podjetja v Spljetu, danes zjutraj pa je odpotoval dalje proti jugu.

Trst, 22. septembra. Vojaki, ki so došli v Trst iz Pulja, Gorice, Ljubljane in Celovca, so se zopet vrnili na svoja mesta.

Budimpešta, 22. septembra. »Pest. Naplo« piše: Sedaj je izginilo tudi zadnje upanje, da se v Avstriji reši nagodbeno vprašanje parlamentarnim potom. Trgovinski minister bi bil skoro pripravil zastopnike liberalnega veleposestva in zmernejše nemško-liberalne poslance, da bi bila prenehala obstrukcija mej razpravljanjem o nagodbi, ker so bili že skoro pri volji, da glede tega prično razgovore z ministerskim predsednikom. Zadnji čas pa so se ti zmerni elementi zbalii bojevitega oklica nemških liberalnih štajerskih državnih poslancev ter so konečno izjavili, da v sedanjih razmerah ne morejo zapustiti skupnega stališča vseh Nemcev.

Budimpešta, 22. septembra. Na vprašanje posl. Komjathyja, v kakem stadiju se nahaja nagodbeno vprašanje, je odgovoril finančni minister Lukacs, da vlada še vedno vztraja na stališču, da je ohranjenje slobodnega prometa mej Ogersko in Avstrijo najprimernejše. Vlada želi, da se reši nagodbeno vprašanje, kakor se je spočetka nameravalo. Ako bi avstrijski parlament ne rešil nagodbenih predlog, navstane za vlado dolžnost, staviti predloge glede samostojnega postopanja. Samostojna odredba ni identična z določbo samostojnega carinskega ozemlja. Vlada se hoče tudi v tem slučaju potruditi, da izposluje čim največ slobodni promet mej obema polovicama, akoprav v drugi obliki.

Budimpešta, 22. septembra. V finančnem odseku je izjavil trgovinski minister, da sedaj še nihče ne more vedeti, ali se bo sklenila z Avstrijo carinska zveza ali ne, ministerski predsednik baron Banffy pa je naznanil, da se je v ministerskem predststvu ustanovila posebna sekcija za socijalistične in narodnostne zadeve.

Rim, 22. septembra. Po naročilu avstro-ogerskega poslanika pri Vatikanu se je vršilo včeraj v cerkvi Santa Maria del Anima slovesno zadušno opravilo po pokojni cesarici Elizabeti. Božje službe se je vdeležilo 12 kardinalov in diplomatični zastopniki.

Carigrad, 22. septembra. V prisotnosti osmih bolgarskih in makedonskih škofov je

izvršil včeraj eksarh slovesno blagoslovljenje bolgarske cerkve.

Pariz, 22. septembra. „Echo“ poroča, da postane dosedanji francoski poslanik na Dunaju, marki Reverseaux, poslanik v Carigradu, Cambon pride za poslanika v London, na Dunaj pa gre dosedanji poslanik v Washingtonu, Jules Cambon.

Pariz, 22. septembra. Komisija, katero je Brissonova vlada poverila z novo revizijo Dreyfusove afere, se je sošla včeraj popoldne k prvemu posvetu v pravosodnem ministerstvu. Zatrjuje se, da dogotovi komisija svoje delo že prihodnji ponedeljek in ga v torek naznani državnemu svetu. O delih, ki so predložena komisiji, vlada stroga tajnost.

Novi Jork, 22. septembra. „Herald“ objavlja brzjavko iz Panamo, v kateri se trdi, da so diplomatske razmere mej Kolumbijo in Italijo pretrgane. Kolumbija se ne mara več ravnati po obstoječih pogodbah ter je dostavila italijanskemu poslaniku vsa njegova pisma, konzulom in agentom pa odtegnila eksekvatur.

Slovenskim trgovcem in odjemalcem spee-rijskega in kolonijalnega blaga, jestvin, južnega sadja, olja itd. se priporoča poštena domača trdka France Mirt v Trstu, katera jamči za dobroto svojega blaga in je oddaja po najugodnejših cenah. Razpošilja tudi obširen vse nadrobno naštevajoč cenik. Da si Slovenci zagotovimo narodni obstanek, treba nam uvaževati na gospodarskem polju delujoče trgovine in obrtnišva, mej katerimi je tudi trdka **France Mirt v Trstu.**

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 3062 m.

Dan	Čas opa-zovanja	Stanje barometra v mm	tempera-tura po Celziju	Vetrovi	Nebe	Padavina v 24. urah v mm
21	9 zvečer	737.0	12.7	sl. szah.	jasno	
22	7. zjutraj	737.3	8.3	sl. vzjvzh.	megla	0.0
	2. popol.	735.8	23.0	sr. jzah.	jasno	

Srednja večerajšnja temperatura 13.4°, za 0.7° pod normalom.

Hiša je na prodaj

blizu Ljubljane ter ob Dunajski cesti pri Ježtol. Sezidana je lansko leto, ima jedno nadstropje in zraven vrt pa vodnjak. Davka prosta je 12 let.

Natančnejše se poizve pri lastniku, **Mala Vas št. 30 pri Ljubljani.** 661 1-1

St. 10396.

Razpis.

Podpisani deželni odbor razpisuje

službe okrožnih zdravnikov

za sledeča zdravstvena okrožja:

1. **Grosuplje** z letno plačo 800 gld.;
2. **Kočevska Reka** z letno plačo 800 gld.;
3. **Ljubljana II** z letno plačo 600 gld.;
4. **Velike Lašice** z letno plačo 700 gld.

Prosilci za jedno teh služb pošljejo naj svoje prošnje podpisanemu deželnemu odboru

do 18. oktobra 1898. l.

ter v njih dokažejo svojo starost, upravičenje do izvrševanja zdravniške prakse, avstrijsko državljanstvo, fizično sposobnost, neomadeževano življenje, dosedanje službovanje ter znanje slovenskega in nemškega jezika.

Oziralo se pa bode le na take prosilce, kateri so najmanj dve leti službovali v kaki bolnici.

Od dež. odbora kranjskega

v Ljubljani, dné 18. septembra 1898.

Koverta s firmo vizitnice in trgovske račune priporoča

Katol. tiskarna v Ljubljani.

662 3-1

Kinematograf

v steklenem salonu kazine

663 2 (vhod skozi vrt)

Danes in vsak dan ob 5., 6., 7., 8. in 9. zv.

V soboto in nedeljo tudi ob 10., 11. in 12. uri

dop. in ob 4. uri popoldne

izredne predstave.

Podobe so velike 30 metrov.

Vstopnina 20 kr. Otroci in vojaki do na-rednika 10 kr. — Vsi sedeži so prosti.

Štajersko deželno kopelišče Rogatec-Slatina

Postaja južne železnice Poličane.

Sezona od 1. maja do 1. oktobra.

Pitno, kopalno, električno zdravljenje in z mlekom.

Prospekte razpošilja ravnateljstvo.

Svetovnosloviti glavberjevo - solnato - kisli-kasti vrelec, priporočeni od prvih zdravniških avtoritet proti obolenjem prebavnih in dihal-nih organov, in sicer:

Tempeljski vrelec, najboljša osvežujoča
Styria vrelec, preizkušeno zdravilno sred-stvo, 303 20-20

razpošilja vselej sveže napolnjeno

deželna glavna zaloga v deželni hiši v Gradcu in kopeliščno oskrbnistvo v Rogatec-Slatini.

Deželna rogaška kislavoda se povsodi prodaja.

Št. 31384.

Razglas.

657 3-2

Z ozirom na določbe § 5 reda za letne in tedenske sejme v deželnem stolnem mestu Ljubljani št. 8626 z dné 15. maja 1891 se s tem vnovič razglašja, da je ob tržnih dneh pridržan tržni promet do desetih dopoldne kupovanju na drobno (za domače potrebe) in da je do te ure torej na vsem mestnem ozemlju pod kaznijo prepovedano sleherni prekupovanje vsakdanjih živil, kakor zelenjadi, sadja, kuretnine, maščobe, jaje itd.

Izsveto od te prepovedi je le žito, prašiči, drobnica in tržno blago, kakor: med, suhe češnje na vohel itd.

Vsak prestopok te prepovedi zasledoval in kaznoval se bode po določitih § 19 tržnega reda prvi pot z globo od 1 do 10 gld., drugi pot z globo od 1 do 10 gld. in z odvzetjem kupljenega blaga, tretji pot vrhu tega še z začasno izključitvijo od trga; eventualno stopi v vseh treh slučajih na mesto globe primerni zapor. (§ 70 obč. reda)

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane,

dné 15. septembra 1898.

Naznanjam uljudno, da sem dné 16. septembra t. l.

odprl

svojo notarsko pisarnico
v Kranju.

646 3-3

Anton Šlamberger,
o. kr. notar.

Dunajska borza.

Dné 22. septembra.

Skupni državni dolg v notah	100 gld. 85 kr.
Skupni državni dolg v srebru	100 > 60 >
Avstrijska zlata renta 4%	121 > — >
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	101 > 05 >
Ogerska zlata renta 4%	119 > 65 >
Ogerska krona renta 4%, 200	98 > 10 >
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	904 > — >
Kreditne delnice, 160 gld.	354 > — >
London vista	120 > 10 >
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	58 > 87 1/2 >
20 mark	11 > 76 >
20 frankov (napoleonor)	9 > 53 1/2 >
Italijanski bankovci	44 > 15 >
C. kr. cekini	4 > 68 >

Dné 21. septembra.

4% državne srečke l. 1854, 250 gld.	164 gld. 50 kr.
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	158 > 75 >
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	194 > — >
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	99 > 35 >
Tisine srečke 4%, 100 gld.	140 > — >
Dunavske vravnave srečke 5%	131 > — >
Dunavsko vravnavno posojilo l. 1878	109 > 50 >
Posojilo goriškega mesta	112 > — >
4% kranjsko deželno posojilo	98 > 50 >
Zastavna pisma av. osr. zem. kred. banke 4%	98 > 30 >
Prijetitetne obveznice državne železnice	— > — >
> južne železnice 3%	— > — >
> južne železnice 5%	127 > 35 >
> dolenskih železnic 4%	99 > 50 >

Kreditne srečke, 100 gld.	199 gld. 30 kr.
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	165 > — >
Avstrijskega rubečega križa srečke, 10 gld.	19 > 25 >
Rudolfove srečke, 10 gld.	27 > 25 >
Salmove srečke, 40 gld.	82 > — >
St. Genois srečke, 40 gld.	80 > 20 >
Waldsteinove srečke, 20 gld.	60 > — >
Ljubljanske srečke	23 > 50 >
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	155 > — >
Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	3395 > — >
Akcije tržaškega Lloydja, 500 gld.	428 > 50 >
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	74 > 85 >
Splošna avstrijska stavbiarska družba	109 > 50 >
Montanska družba avstr. plan.	166 > 25 >
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	169 > — >
Papirnih rubljev 100	127 > 37 >

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za zgube pri žrebanjih, pri izžrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako žrebanje. Kulanična izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„M E R C U R“
l. Wollzeile 10 in 13, Dunaj, l., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvareh, potem o kursnih vrednostih vseh špekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni sveti do dosega kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti

naloženih glavnih.